2019

НАЦІОНАЛЬНИЙ ЗВІТ
РЕЗУЛЬТАТИ ОПИТУВАННЯ ГРОМАДСЬКОЇ ДУМКИ

ДОВІРА НАСЕЛЕННЯ до НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ

Центр стратегічного розвитку територій

e-mail: stratcenterua@ukr.net
tel.: +38 (096) 300 29 23
http://csrt.com.ua

ЦЕНТР СТРАТЕГІЧНОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЙ

ДОВІРА НАСЕЛЕННЯ ДО НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ

РЕЗУЛЬТАТИ ОПИТУВАННЯ ГРОМАДСЬКОЇ ДУМКИ

(НАЦІОНАЛЬНИЙ ЗВІТ)

КИЇВ, 2019

Довіра населення до Національної поліції України. Результати опитування громадської думки (НАЦІОНАЛЬНИЙ ЗВІТ). За загал. редакцією А.В. Орлова. – Київ, Центр стратегічного розвитку територій (ЦСРТ). — 2019 – 89 с.

До уваги читача пропонуються результати національного дослідження, присвяченого оцінці рівня довіри та оцінці діяльності національної поліції населенням України. Звіт містить інформацію про сприйняття громадянами поліції, визначення рівня довіри до неї, аналіз показників успішності, пропозиції щодо підвищення рівня ефективності поліцейських сервісів та діяльності поліції в цілому.

Публікація буде цікавою для працівників правоохоронних органів, представників місцевої влади, громадських діячів і для всіх, кого цікавить тема реформування органів правопорядку в Україні.

© Центр стратегічного розвитку територій

tel.: +38 (096) 300 29 23 e-mail: stratcenterua@ukr.net http://csrt.com.ua

ЗМІСТ

МЕТОДОЛОГІЯ 6

ВИБІРКА ДОСЛІДЖЕННЯ..... 7

ОСНОВНІ РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ 10

БЛОК А. ОЦІНКА РІВНЯ БЕЗПЕКИ 19

БЛОК Б. ДОСВІД СПІЛКУВАННЯ З ПОЛІЦІЄЮ..... 27

БЛОК В. ДОВІРА ДО ПОЛІЦІЇ..... 51

БЛОК Г. ЖЕРТВИ ЗЛОЧИНІВ 62

МЕТОДОЛОГІЯ

МЕТА ДОСЛІДЖЕННЯ	вивчення громадської думки щодо ставлення та рівня довіри населення до Національної поліції
ЗАДАЧІ ДОСЛІДЖЕННЯ	- вивчити та надати суспільству та керівництву Національної поліції України чітке уявлення про те, як населення країни сприймає поліцію, яким є рівень довіри до неї; - вивчити, якими є основні показники успішності поліції в країні та регіонах; - запропонувати рекомендації щодо підвищення рівня ефективності поліцейських сервісів та діяльності поліції.
ТЕРМІН ДОСЛІДЖЕННЯ	вересень-жовтень 2019 р.
ГЕОГРАФІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ	вся Україна: 24 області (крім тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим і м. Севастополя та тимчасово неконтрольованої території України Луганської і Донецької областей) та м. Київ
МЕТОД ДОСЛІДЖЕННЯ	анкетне опитування в формі особистісного інтерв'ю методом «F2F»
МОВА ДОСЛІДЖЕННЯ	українська
ЦІЛЬОВА АУДИТОРІЯ	громадяни України віком від 16 років
ОБРОБКА ДАНИХ	IBM SPSS Statistics 21, Microsoft Office Excel

tel.: +38 (096) 300 29 23 e-mail: stratcenterua@ukr.net http://csrt.com.ua

ВИБІРКА ДОСЛІДЖЕННЯ

Генеральна сукупність — доросле населення України (від 16 років і старше), крім тимчасово окупованих територій Донецької, Луганської областей та АР Крим. Генеральна сукупність опитування становить 35 120 800 (станом на 01.01.2019 р. за даними Держстату України) жителів України віком від 16 років і старше.

Вибірка є непропорційною стратифікованою за областями України: в опитуванні взяли участь 600 (+1-10) респондентів у кожній області. Загальна кількість респондентів становить 15 140 осіб. Теоретична похибка вибірки (з імовірністю 0.95) не перевищує 1% для України в цілому та 4% - для кожної окремої області без урахування ваги показників.

РОЗПОДІЛ КІЛЬКОСТІ ІНТЕР'ВЄЮ ЗА ОБЛАСТЯМИ
(з урахуванням контролю)

Адміністративно-територіальні одиниці (області та м. Київ)	Кількість інтерв'ю
Вінницька	609
Волинська	604
Дніпропетровська	606
Донецька	607
Житомирська	606
Закарпатська	608
Запорізька	604
Івано-Франківська	604
Київська	609
Кіровоградська	609
Луганська	606
Львівська	608
Миколаївська	607
Одеська	608
Полтавська	605
Рівненська	602
Сумська	604
Тернопільська	603
Харківська	604
Херсонська	603
Хмельницька	603
Черкаська	609
Чернівецька	601
Чернігівська	607
м. Київ	604
Разом	**15 140**

Вибірка для кожної окремої області є пропорційною стратифікованою за типами населених пунктів – обласні центри, інші міста, селища міського типу, сільська місцевість. Загалом дослідження пройшло у 312 населених пунктах.

СТРАТИФІКАЦІЯ ЗА ОБЛАСТЯМИ Й ТИПОМ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТІВ
(з урахуванням контролю)

ОБЛАСТЬ	ТИП НАСЕЛЕНОГО ПУНКТУ				РАЗОМ
	Село	СМТ	Інше місто	Обласний центр	
Вінницька	298	57	111	143	609
Волинська	291	64	127	122	604
Дніпропетровська	216	78	120	192	606
Донецька *	193	89	128	197	607
Житомирська	246	73	156	131	606
Закарпатська	217	66	255	70	608
Запорізька	162	88	144	210	604
Івано-Франківська	338	46	115	105	604
Київська	216	72	321	0	609
Кіровоградська	179	112	201	117	609
Луганська *	217	76	120	193	606
Львівська	220	60	133	195	608
Миколаївська	217	53	121	213	604
Одеська	194	40	106	267	607
Полтавська	219	60	134	195	608
Рівненська	308	42	122	133	605
Сумська	203	43	216	140	602
Тернопільська	338	40	103	123	604
Харківська	97	38	281	187	603
Херсонська	198	72	146	188	604
Хмельницька	264	40	172	127	603
Черкаська	265	29	172	137	603
Чернівецька	207	72	120	210	609
Чернігівська	215	62	157	167	601
М. Київ	0	0	0	607	607

** у Донецькій і Луганській областях у якості обласних центрів виступили міста Краматорськ та Сєвєродонецьк, які на сьогодні де-факто вважаються адміністративними центрами зазначених областей.*

Відбір маршрутів та локацій у містах та селищах міського типу

Проводилось шляхом репрезентації різних районів населених пунктів (центральні, прицентральні, периферійні / спальні райони міста), в яких було використано адресну маршрутизацію та додатково було визначено «нейтральні» локації – місця скупчення потенційної цільової аудиторії дослідження (супермаркети (різних сегментів), дрібні магазини, парки, зупинки, центральні площі тощо). Максимальна кількість респондентів на одному маршруті (локації) для опитування: не більше 30 для м. Києва, не більше 20 для міст, які є обласними центрами, не більше 15 для інших міст та не більше 10 для селищ міського типу. Таким чином для м. Києва було відібрано 20 локацій, для обласних центрів – 8-10 локацій, для інших міст – 10 локацій та для селищ міського типу – до 6 локацій. Загальна кількість точок опитування (локацій) становить 2244.

tel.: +38 (096) 300 29 23 e-mail: stratcenterua@ukr.net http://csrt.com.ua

Відбір респондентів

Схема відбору респондентів: було визначено маршрути із зазначенням допустимого віяла вулиць та адрес із зазначенням номерів будинків та заданим кроком, і відповідно до квотного завдання.

Таким чином у дослідженні було реалізовано триступеневу комбіновану вибірку:

1. імовірнісну на щаблі відбору населених пунктів
2. імовірнісну на щаблі відбору локацій та адрес для старту маршрутних завдань
3. квотну на щаблі відбору респондента в домогосподарстві або локації

СТАТЕВО-ВІКОВІ ТА СОЦІАЛЬНІ ПОКАЗНИКИ ВИБІРКОВОЇ СУКУПНОСТІ
(з урахуванням контролю)

		n	%
ВАША СТАТЬ	Чоловіча	7220	47,7
	Жіноча	7911	52,3
ВАШ ВІК	16-24 років	2477	16,4
	25-34 років	2721	18,0
	35-44 років	2662	17,6
	45-54 років	2585	17,1
	55-64 років	2437	16,1
	65 років і старші	2258	14,9
ВАША ОСВІТА	Неповна середня/Середня	1621	11,4
	Середня-технічна/Спеціальна	7170	50,4
	Неповна вища/Вища	5447	38,3
МАТЕРІАЛЬНИЙ СТАН	Низький рівень	3808	25,4
	Середній рівень	10064	67,0
	Високий рівень	1145	7,6

tel.: +38 (096) 300 29 23 e-mail: stratcenterua@ukr.net http://csrt.com.ua

ОСНОВНІ РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

1. ОЦІНКА РІВНЯ БЕЗПЕКИ (ПИТАННЯ 10-33)

Майже кожен третій (31%) з опитаних оцінюють рівень злочинності у районі, де вони проживають, як «низький». Але з іншого боку, половина опитаних (50%) вказують, що рівень злочинності має «середній» рівень, тобто такий як в цілому по країні. А майже кожен п'ятий українець (19%) визначають рівень злочинності як «високий» та «дуже високий». При цьому важливо звернути увагу, що найнижчим відмічають рівень злочинності в своїх регіонах мешканці Закарпатської (51%), Львівської (51%), Київської (43%), Тернопільської (42%), Хмельницької (42%), Івано-Франківської (41%) та Житомирської (41%) областей. А найвищим рівень злочинності відмічається у м. Києві (51%), Миколаївській (37%), Херсонській 33%), Одеській (32%) та Дніпропетровській (32%) областях.

Протягом останнього року, на думку більше половини опитаних (60%), рівень злочинності в цілому не змінився, і навіть зменшився – як вважають 19% респондентів. Але все ж таки 21% українців вказують, що рівень злочинності став вищим. На відчутне зменшення рівня злочинності переважно вказують мешканці Дніпропетровської (31%), Закарпатської (30%) та Львівської (30%) областей. В той час як на відчутне збільшення – мешканці Запорізької (36%), Одеської (28%), Донецької (27%) та Кіровоградської (25%) областей.

Рівень сальдо зміни рівня злочинності (різниця між зменшенням та збільшенням рівня злочинності за оцінками респондентів) як позитивне (від 21% до 10%) спостерігається здебільшого у Львівській, Волинській, Закарпатській, Тернопільській, Івано-Франківській, Чернівецькій, Рівненській та Житомирській областях. А як найбільш негативне (від -33% до -9%) зазначене сальдо виявлено у м. Києві та Запорізькій, Полтавській, Чернігівській та Харківській областях.

Оцінювання побоювань громадян стати жертвою злочинів показало, що найбільше населення турбує перспектива стати жертвою ДТП (71%), крадіжки з будинку (68%), пограбування чи обкрадання на вулиці (62%), шахраїв (телефонних, з банківськими картками, в Інтернеті тощо) (59%) або фізичного насильства з боку незнайомих людей (52%). Найменше українці побоюються образи на вулиці або в громадському місці (38%), зґвалтування (39%) та угону авто або викрадення речей з нього (48%). Але в цілому побоюються будь-якого злочину взагалі 63% громадян.

Ці побоювання підтверджуються і оцінками респондентів щодо розповсюдженості типів злочинів у районі, де вони проживають. Так, найбільш розповсюдженими вважаються саме порушення ПДР (64%), та нелегальна торгівля алкоголем/наркотиками (62%). Дещо меншою мірою розповсюджені хуліганство агресивних компаній (49%), квартирні крадіжки (45%) та шахрайство (42%). А найменшим

tel.: +38 (096) 300 29 23 e-mail: stratcenterua@ukr.net http://csrt.com.ua

чином опитувані визначають розповсюдженість вбивств (10%).

В цілому, думка опитаних щодо ефективності роботи поліції як місцевої, так і на загальнонаціональному рівні, розділилась майже 50/50. Але робота місцевої поліції більшою мірою оцінюється як «ефективна» у порівнянні з українською поліцією в цілому (41% та 36% відповідно). Таким чином і сальдо ефективності місцевої поліції за оцінками опитаних є дещо вищим порівняно із загальнонаціональною поліцією (- 4,1% порівняно із - 8,2%).

Високу ефективність як місцевої, так і української поліції в цілому відзначають переважно мешканці Дніпропетровської, Київської, Львівськї, Харківської, Хмельницької та Черкаської областей. А як неефективну роботу поліції здебільшого оцінюють громадяни у Запорізькій, Закарпатській, Івано-Франківській, Одеській та Полтавській областях.

2. ОЦІНКА РОБОТИ ПОЛІЦІЇ (ПИТАННЯ 34-49)

56% опитаних не мали за останні 12 місяців жодних контактів із поліцією. А от серед тих, хто мав, 20% зверталися з власних інтересів (став жертвою злочину, оформлення паперів тощо), 18% - були зупинені співробітниками поліції (перевірка документів, запобігання правопорушення, підозра тощо), а 7% - залучалися як свідки або поняті.

Контакти з поліцією більшою мірою мали мешканці міста Києва (63%) та Житомирської (62%), Херсонської (61%), Одеської (58%) та Запорізької (56%) областей. Вказують, що найменшою мірою контактували із поліцією жителі Луганської (27%), Донецької (32%), Київської (33%), Черкаської (35%), Дніпропетровської (36%) та Сумської (36%) областей.

При цьому звертаються з власних інтересів (став жертвою злочину, оформлення паперів тощо) частіше за мешканців інших регіонів жителі м. Києва (44%) та Херсонської (37%), Одеської (34%) і Запорізької (32%) областей. Відмічають, що були зупинені співробітниками поліції (перевірка документів, запобігання правопорушення, підозра тощо) більшою мірою мешканці Житомирської (27%), Закарпатської (26%), Волинської (26%), Львівської (25%) областей.

Найчастіше причинами звернення до поліції є ситуації, коли громадяни або їх родичі та близькі стають жертвами злочинів. На це вказує 31% респондентів. Меншою мірою до контактів із поліцією спонукають українців випадки, коли вони оформлюють документи (25%) або стають свідками злочинів (21%).

Також звертаються до поліції громадяни і у випадках, коли вони повідомляють про ДТП (13%), відвідують відділки поліції як свідки (11%) або хочуть повідомити про злочин (10%). А от контактують із поліцією з приводу надання інформації або допомоги найменша частка опитаних (2%).

Здебільшого українці відмічають, що під час контактів із поліцією правоохоронці поводились ввічливо у 47% випадків. На це порівняно частіше вказують мешканці Херсонської (69%), Закарпатської (61%), Волинської (58%), Дніпропетровської (58%) областей та міста Києва (55%). Більш ніж кожен третій з опитаних (36%) вказує, що поліцейські під час контакту поводять себе байдуже, і це, частіше жителі Миколаївської

tel.: +38 (096) 300 29 23 e-mail: stratcenterua@ukr.net http://csrt.com.ua

(56%), Київської (55%) та Житомирської (53%) областей.

А от грубою вважають поведінку правоохоронців 16% респондентів, це частіше відмічають мешканці Луганської (33%), Сумської (29%) і Запорізької (26%) областей.

Але в цілому більше половини опитаних (53%) відмічають, що залишаються задоволеними результатом спілкування із поліцією. Це переважно жителі Херсонської (73%), Закарпатської (62%), Волинської (59%), Харківської (59%) і Чернігівської (58%) областей та м. Києва (61%). Але, слід звернути увагу, що 47% опитаних все ж таки залишаються невдоволеними результатами спілкування із правоохоронцями, і це здебільшого мешканці Миколаївської (79%), Запорізької (66%), Вінницької (61%) та Рівненської (59%) областей.

Серед тих, хто мав контакти із поліцією в ситуації зупинення їх правоохоронцями (18% від загальної кількості тих, хто мав контакти із поліцією протягом останніх 12-ти місяців), більшість (74%) потрапляли в таку ситуацію 1-2 рази. 21% - 3-4 рази. І лише 6% вказали, що таке траплялося частіше 4 разів.

В цілому по країні рівень спілкування працівників поліції під час зупинок громадян на вулиці оцінюється як ввічливий (55%). 24% - оцінюють його як байдужий, а 21% - як грубий.

При цьому, якщо частка українців, які оцінюють рівень спілкування поліцейських як ввічливий є більшою у Львівській (66%), Київській (65%), Житомирській (64%), Хмельницькій (64%) та Харківській (63%).

«Байдужим» відмічають рівень спілкування правоохоронців частіше жителі Миколаївської (44%), Чернівецької (42%), Запорізької (34%) областей та м. Києва (31%). А от грубою, частіше мешканців інших регіонів, вважають жителі Закарпатської (43%), Івано-Франківської (35%) та Луганської (34%) областей.

74% опитаних вказують, що вони не стикалися протягом останніх 12-ти місяців із ситуаціями, в яких працівники поліції порушували їхні права, права близьких або недостатньо добре виконували свою роботу. Але чверть (26%) опитаних - вказують, що такі випадки траплялися, і більшою мірою у Одеській (42%), Запорізькій (42%), Херсонській (38%), Донецькій (37%) та Миколаївській (36%) областях.

81% респондентів також не стикалися протягом останніх 12-ти місяців із випадками навмисного нанесення їм працівниками поліції побоїв, страждань чи катувань. Але 14% кажуть, що таке траплялось один раз, а 6% - що таке траплялось декілька разів.

Поодинокі випадки навмисного нанесення громадянам працівниками поліції побоїв, страждань чи катувань частіше виявляються у Донецькій (30%), Київській (24%), Одеській (23%), Житомирській (23%), Херсонській (22%) та Запорізькій (20%) областях. А більш регулярно це трапляється у Чернівецькій (11%), Полтавській (10%) та Одеській (10%) областях.

Серед видів незаконного фізичного насильства й неналежного поводження при затриманні та доставленні частіше трапляються довге тримання у непристосованих для цього місцях (машини, кабінети, коридори, підвали тощо) (66%) та нанесення побоїв, тілесних ушкоджень (46%). А от серед видів незаконного фізичного насильства й неналежного поводження в ході розслідування частіше застосовуються погрози завдати

tel.: +38 (096) 300 29 23 e-mail: stratcenterua@ukr.net http://csrt.com.ua

шкоди родичам (44%), нанесення побоїв, тілесних ушкоджень (38%) та нестерпні умови тримання (спека/холод, перенаселеність, відсутність води, туалету тощо) (33%).

Зважаючи на це, переважна більшість опитаних (80%) вважають, що за жодних обставин недопустимо працівниками поліції застосовування побоїв, знущань чи катувань з метою розкриття й розслідування злочинів. Але 9% припускають, що таке можливо лише щодо до окремих груп та категорій людей, 7% - припустимо лише у крайніх випадках, а 5% - вважають, що без цього робота поліції взагалі не можлива.

Лише кожен п'ятий (21%) з опитаних подавали протягом останніх 12-ти місяців скарги на дії поліції. Це, частіше за жителів інших регіонів, робили мешканці Житомирської (37%), Донецької (33%) та Львівської (31%) областей.

Оскаржували респонденти переважно неналежне спілкування (образи, лайка тощо) (51%), незаконну перевірку документів (35%), навмисне «затягування» розгляду справи (35%), незаконний огляд, поверхневу перевірку (29%) та незаконне застосування сили (24%).

При цьому серед тих, хто оскаржував дії або бездіяльність поліції, 53% вказали, що жодної реакції або результату оскарження не було. На це здебільшого вказують мешканці Чернівецької (95%), Івано-Франківської (79%), Луганської (75%), Тернопільської (75%) та Запорізької (68%).

Але 17% отримали письмову відповідь на скаргу (Миколаївська (56%), Вінницька (33%) та Рівненська (33%) області), а 27% отримали усну відповідь на скаргу (особисто чи за телефоном) (Закарпатська (48%), Миколаївська (44%) та Дніпропетровська (41%) області).

В цілому 79% респондентів вказали, що не оскаржували дії або бездіяльність поліції. І відбувається це, частіше за все, з причини відсутності порушень з боку поліції. На це вказують 48% респондентів. Але 24% вважають це марним, 14% - не знали кому скаржитись а 12% - не знають процедури подання скарги.

3. ДОВІРА ДО ПОЛІЦІЇ (ПИТАННЯ 50-71)

Поліції довіряють 48% опитаних (серед яких 5% повністю довіряють, а 43% радше довіряють, ніж не довіряють). 28% опитаних вказали, що не довіряють поліції, і серед них 17%, імовірно, що не довіряють, а 11% - зовсім не довіряють. Таким чином, поліція загалом має позитивне сальдо довіри (20,4%) і займає за рівнем довіри у населення серед державних та соціальних інституцій 7 сходинку.

Найвищий рівень довіри до поліції спостерігається у Київській (54%), Львівській (54%), Сумській (54%), Херсонській (52%), Черкаській (51%) та Хмельницькій (50%) областях. А найнижчий – у Волинській (37%), Закарпатській (44%) областях та місті Києві (44%).

Серед інших соціальних інститутів перші позиції за рівнем довіри займають Збройні Сили України (рівень довіри 70%, сальдо довіри 57,5%), Президент України (рівень довіри 70%, сальдо довіри 48,1%), Державна служба з надзвичайних ситуацій (рівень довіри 57%, сальдо довіри 44,2%), Церква (рівень довіри 57%, сальдо довіри 33,6%), служба екстреної (швидкої) медичної допомоги (рівень

tel.: +38 (096) 300 29 23 e-mail: stratcenterua@ukr.net http://csrt.com.ua

довіри 57%, сальдо довіри 30,9%), Національна гвардія України (рівень довіри 56%, сальдо довіри 36,4%) та Державна прикордонна служба (рівень довіри 56%, сальдо довіри 33,6%).

Найнижчі ж показники довіри спостерігаються серед інституцій: Суди (судова система в цілому) (рівень довіри 14%, сальдо довіри -46,4%), Прокуратура (рівень довіри 15%, сальдо довіри -41,4%), Державне бюро розслідувань (ДБР) (рівень довіри 16%, сальдо довіри -11,1%) та Національне антикорупційне бюро (рівень довіри 18%, сальдо довіри -28,6%).

Варто звернути увагу, що 34% опитаних вказали про готовність допомагати поліції за будь-яких обставин. Це більш притаманно для мешканців Дніпропетровської (56%), Черкаської (48%), Кіровоградської (46%), Чернівецької (44%) та Київської (42%) областей.

За умови, що така допомога не буде шкодити інтересам респондента або його близьким також готові допомогти 23% українців, і 11% - якщо це буде стосуватися їх особистих інтересів. Але кожен десятий опитаний (11%) все ж не погодились допомагати правоохоронцям у їх роботі, і це здебільшого мешканці Миколаївської (29%), Луганської (23%), Вінницької (16%) та Рівненської (16%) областей.

Серед найбільших недоліків у роботі поліції респонденти вказали:

- **розповсюдженість корупції** (здирництво, хабарництво) (38%) (переважно: Миколаївська (58%), м. Київ (55%), Вінницька (54%), Рівненська (54%), Запорізька (51%) та Львівська (50%) області);
- **непрофесіоналізм** (34%) (переважно: Запорізька (59%), Одеська (47%), Закарпатська (45%), Полтавська (40%) та Волинська (40%) області);
- **бездіяльність** (26%) (переважно: Полтавська (41%), Запорізька (41%), Одеська (35%), Чернівецька (34%) та Кіровоградська (30%) області);
- **несвоєчасність реагування** (25%) (переважно: Закарпатська (39%), Запорізька (37%), Івано-Франківська (34%), Полтавська (34%), Одеська (33%), Волинська (33%) та Херсонська (31%) області);
- **небажання захистити "просту" людину** (24%) (переважно: Чернівецька (38%), Запорізька (37%), Івано-Франківська (32%), Полтавська (32%), Тернопільська (31%) та Одеська (30%) області).
- **безкарність співробітників поліції** (18%) (переважно: м. Київ (28%) та Запорізька (26%), Закарпатська (26%), Чернівецька (25%), Івано-Франківська (24%), Полтавська (22%), Волинська (21%), Чернігівська (20%), Тернопільська (20%), Харківська (20%) області);
- **слабкий зв'язок з населенням** (16%) (переважно: Львівська (39%), Полтавська (28%), Вінницька (26%), Тернопільська (26%) та Рівненська (26%) області);
- **незаконні зв'язки з кримінальним світом, мафією** (15%) (переважно: Миколаївська (37%), Рівненська (35%), Вінницька (35%) та Львівська (32%) області.

Найменшими з недоліків роботи поліції респонденти вважають неохайний зовнішній вигляд (1%), наявність плану з розкриття злочинів (4%), багато повноважень (5%), низький рівень-матеріально-технічного забезпечення (6%) та брак сучасної техніки (7%).

Респонденти переважно вважають, що варто звертатись до поліції із повідомленням про злочин.

tel.: +38 (096) 300 29 23 e-mail: stratcenterua@ukr.net http://csrt.com.ua

Так, завжди готові звернуться в поліцію 35% опитаних, звернуться в більшості випадків – 26%, вирішать залежно від ситуації – 23%. А от 10% - звернуться, лише у разі, якщо це стосуватиметься їхніх інтересів, а 2% - за жодних обставин не будуть звертатися до поліції.

Інформацію про роботу поліції мешканці області головним чином отримують новин по телебаченню (51%), новин в Інтернеті (48%), з життєвих історій знайомих, друзів, родичів (44%). Додатковими джерелами інформації про роботу поліції виступають новини в пресі (19%), а також телепередачі на кримінальну тематику (18%), особисті спостереження за діями працівників поліції без прямого контакту (17%), особистий досвід звернення до поліції (16%) та неформальне спілкування з працівниками поліції, їх розповіді про свою роботу (15%).

Найслабшими джерелами інформації про діяльність національної поліції є особистий досвід роботи в правоохоронних органах (3%), офіційна інформація, надана органами правопорядку (наприклад, звіти) (4%) та кінофільми, телефільми, серіали (6%).

4. ЖЕРТВИ ЗЛОЧИНІВ (ПИТАННЯ 72-94)

32% серед опитаних вказали, що протягом останнього року вони стали жертвами злочину. Найчастіше респонденти ставали жертвами порушень правил дорожнього руху, що спричинило тяжкі наслідки (21%), вуличного хуліганства (18%), навмисного приниження честі і гідності (15%), побоїв, нанесення тілесних ушкоджень (11%), шахрайства (11%) та умисного знищення, псування майна (10%). Менш за все було виявлено в ході дослідження жертв угону транспортного засобу (5%), вимагання з боку людей, які є посадовими особами (4%) та жертв рекету, вимагання з боку злочинних елементів (3%).

Більшість з респондентів зазнали вербального насильства (50%). Інші ж вказують на пряме фізичне насильство: схопили або штовхнули (33%), вдарили (33%), використали холодну зброю (ножа, кастета, нунчаки, битку, палку та ін.) (13%) та брутально вирвали сумку (12%). Меншою мірою громадяни ставали жертвами використання зброї та спеціальних засобів: використали вогнепальну зброю (в тому числі й з гумовими кулями) (2%), використали газову зброю (пістолет, балончик) (2%), використали електрошокер (3%) та використали пневматичну зброю (4%).

Частина жертв злочинів зазнала і погроз. 40% погрожували заподіяти каліцтва, побити, 34% - погрожували вбити, 28% - погрожували пошкодити власність, 22% - погрожували використовувати зброю (вогнепальну або холодну), а 21% - погрожували заподіяти шкоду третій особі (дітям, родичам, друзям) або тваринам.

Постраждалі переважно оцінюють нанесений їм матеріальний збиток у суму від 962 грн. до 96 050 грн. Значно менша частка тих, хто оцінює власні збитки на суму від 193 до 961 грн. (13%), на суму більше 576 300 грн. (10%) або на суму від 240 125 грн. до 576 299 грн. (9%). А от майже кожен п'ятий (24%) з жертв злочину не змогли визначитись із оцінкою суми матеріального збитку.

Було виявлено, що більшість з потерпілих (51%) звертається до поліції із заявою про злочин. Але і

tel.: +38 (096) 300 29 23 e-mail: stratcenterua@ukr.net http://csrt.com.ua

майже половина (49%) – не звертаються із заявою про злочини. Це переважно мешканці Львівської (77%), Тернопільської (73%), Дніпропетровської (72%), Хмельницької (65%), Кіровоградської (65%), Черкаської (65%), Рівненської (64%), Вінницької (62%), Волинської (62%) та Чернівецької (61%) областей.

Серед причин не звернення до правоохоронців з приводу злочину, опитані переважно зазначають, що це їхня сімейна справа (31%) або вказують, що в змозі розібратися (розібрався) самостійно (24%). Також вони побоюються помсти з боку обвинувачених (17%), вважають, що поліція не зацікавлена в таких випадках (17%), побоюються самої поліції (14%), звернулися в інші структури (охоронне агентство, прокуратуру, суд і т. д.) (13%), не бажають додаткового клопоту (11%), вважають, що таке трапляється досить часто (10%) або вказують, що, в тому, що трапилось, була частково їхня (або родичів, знайомих) провина (10%).

Мотивами ж звернення до поліції для респондентів переважно виступають сподівання, що злочинця буде покарано (37%) або сподівання, що пошкоджена (вкрадена) власність буде відновлена (відшкодована, повернута) (36%). Додатковими мотивами є й переконання, що це їх обов'язок і це є правильно (30%), усвідомлення громадянами серйозності події (20%) та з метою запобігання повторення подібного злочину (15%). Слід також звернути увагу, що респонденти вказують, що у 15% випадків поліція була поруч.

Основним способом повідомлення про злочин для українців виступає дзвінок за номером 102, на використання якого вказали 62% опитаних. Додатково респонденти повідомляли про злочини шляхом особистого відвідування відділку і написання заяви (12%), дзвінка до місцевого відділу поліції (8%), за допомогою інших людей (8%) або звернувшись до патрульних на вулиці (5%).

Слід зазначити, що респонденти майже не використовують мобільний додаток, адже повідомили, що скористалися ним щоб повідомити про злочин лише 2% опитаних.

Оцінюючи роботу операторів 102 49% опитаних вказали, що роботою оператора задоволені. Але 15% зазначили, що довелося довго очікувати з'єднання з оператором (переважно: Полтавська (32%), Кіровоградська (26%), Хмельницька (25%) та Запорізька (24%) області), 8% - що не змогли додзвонитись за цим номером (переважно: Закарпатська (22%), Херсонська (16%), Одеська (15%) та Волинська (14%) області), а 7% - вказали на непрофесійне поводження оператора (переважно: Запорізька (20%), Донецька (14%) та Одеська (14%) області).

Питома вага опитаних (43%) вказали, що заяву про злочин в них прийняли одразу. Майже третина опитаних (28%) вказують на те, що довелося чекати прийняття в них заяви, а 13% - вказують, що в них спочатку не хотіли приймати, відмовляли, але після наполегливих дій респондента заяву було прийнято. Але все ж таки 8% громадян було відмовлено у прийняті заяви. Трапляється таке, відповідно до відповідей учасників дослідження, частіше у Луганській (33%), Запорізькій (21%), Донецькій (17%), Закарпатській (16%) та Волинській (14%) областях.

Цікаво, що 8% опитаних взагалі не знали, що потрібно писати заяву.

tel.: +38 (096) 300 29 23 e-mail: stratcenterua@ukr.net http://csrt.com.ua

Лише 11% жертв злочинів повноцінно інформували про хід розслідування їх випадку. Переважно це Дніпропетровська (35%), Херсонська (22%), Черкаська (21%) області та м. Київ (23%). 22% громадян інформували деякою мірою, 24% - вважають, що їх недостатньо інформували, а 22% вказують, що їх зовсім не інформували. Така ситуація переважно спостерігається у Сумській (38%), Запорізькій (35%), Полтавській (33%), Одеській (33%), Донецькій (29%) та Луганській (29%) областях.

29% постраждалих повідомили номер, за яким зареєстровано їх звернення або заява, в той час як 52% така інформація не надавалась, і це здебільшого трапляється у Чернівецькій (77%), Івано-Франківській (72%), Тернопільській (70%) областях та м. Києві (60%).

40% опитаним жертвам злочинів було повідомлено контакти офіцера, який вів їхню справу. Хоча, водночас, 44% опитаним така інформація не надавалась. І це переважно Чернівецька (77%), Тернопільська (63%), Івано-Франківська (62%) та Запорізька (61%) області.

У половини респондентів (52%) працівники поліції цікавились про втрати або ушкодження, що були спричинені жертвам, або їхньому майну. Але більш ніж в кожному третьому випадку (37%) такого не траплялося. Це переважно Чернівецька (73%), Тернопільська (67%), Івано-Франківська (66%) та Сумська (60%) області.

Лише у 11% жертв злочинів працівники поліції цікавились, наскільки вони побоюються стати жертвою злочину знову, а у 76% випадків такого не відбувалося. Найбільш гостро це проявилося на території Сумської (96%), Чернівецької (86%), Запорізької (84%), Донецької (82%), Вінницької (81%) та Рівненської (81%) областей.

Щодо результатів роботи, то, за твердженнями жертв злочинів, лише у кожному п'ятому випадку (19%) в ході розслідування злочинців було знайдено. У 20% - справа ще розслідується. Але нажаль у 54% випадків злочинців не було знайдено. Така ситуація яскравіше проявляється у Вінницькій (85%), Рівненській (84%), Запорізькій (77%) та Тернопільській (71%) областях.

В результаті розслідування, у 19% випадків було пред'явлено комусь звинувачення, а у 16% - справа ще розслідується. Але 55% жертв зазначають, що нікому звинувачення так і не було пред'явлено. І це більшою мірою є актуальним для Запорізької (77%), Київської (74%) та Житомирської (72%) областей.

Щодо судового покарання злочинців, то лише кожен шостий випадок (16%) закінчився судом. 21% справ знаходяться ще у розгляді, за твердженням опитаних. А от 54% випадків залишились без вироку суду. Це трапляється частіше у Запорізькій (77%) та Тернопільській (69%) областях.

Питання про повернення або відшкодування вкраденого (зіпсованого) майна повноцінно вирішилось лише у 8% випадків, а у 12% - вирішилось частково.

66% опитаних жертв злочинів зазначають, що повернення або відшкодування вкраденого чи зіпсованого майна не відбулося. І це частіше трапляється у Волинській (85%), Полтавській (82%), Миколаївській (81%), Запорізькій (81%) та Закарпатській (80%) областях.

Відповідно лише 27% жертв злочинів задоволені тим, як поліція

tel.: +38 (096) 300 29 23 e-mail: stratcenterua@ukr.net http://csrt.com.ua

розібралась з їхнім випадком. При цьому 7% повністю задоволені, а 20% радше задоволені, ніж ні. Задоволеність частіше за мешканців інших регіонів виказують жителі Дніпропетровської (57%) області та м. Києва (52%).

З іншого боку, питома вага (60%) жертв злочинів не задоволені роботою поліції з їхнім випадком (33% повністю не задоволені, а 27% скоріше не задоволені). Незадоволеність більшою мірою спостерігається серед мешканців Миколаївської (81%), Житомирської (80%), Київської (79%), Вінницької (73%), Полтавської (73%), Рівненської (73%), Запорізької (72%), Закарпатської (72%) та Хмельницької (72%) областей

Серед інформації або допомоги, яку отримували жертви злочинів під час розгляду їхньої справи, українці переважно отримували допомогу в оформленні заяви і подальшому спілкуванні зі співробітниками поліції (33%), допомогу в описі нанесеного збитку (24%), психологічну допомогу (23%) та інформацію, яка допоможе запобігти такі злочини в подальшому (21%). Але, слід звернути увагу, що 30% жертв злочинів нічого не отримували під час роботи правоохоронців з їхнім випадком. На це вказують частіше жителі Сумської (56%), Івано-Франківської (52%), Луганської (50%), Тернопільської (49%) та Чернівецької (48%) областей.

Можливо, саме тому питома вага опитаних (78%) вказали, що хотіли б щоб їх інформували краще. І це, в першу чергу, мешканці Дніпропетровської (100%), Чернівецької (100%), Івано-Франківської (95%) областей та м. Київ (93%).

Серед тематики інформування або напрямку допомоги, яку б хотіли отримувати респонденти, виділяють, в першу чергу, інформацію про хід слідства та його результат (56%), докази того, що до випадку поставилися з усією серйозністю (41%), чи було зроблено щось для запобігання таких злочинів і що саме (39%), всю необхідну інформацію про розслідування випадку (35%) та інформацію про допомогу і послуги, які поліція може надати (30%).